

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
**RAČUNOVODSKE INFORMACIJE ZA UGOTAVLJANJE PRANJA
DENARJA IN FINACIRANJA TERORIZMA**

Ljubljana, 20. julij 2018

ANAMARIJA BALUKČIĆ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Anamarija Balukčič, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Računovodske informacije za ugotavljanje pranja denarja in financiranja terorizma, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem prof. dr. Markom Hočevarjem.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 PRANJE DENARJA	2
1.1 Faze pranja denarja.....	3
1.2 Metode pranja denarja	3
1.3 Primer pranja denarja.....	4
2 FINANCIRANJE TERORIZMA	4
3 RAZLIKA MED PRANJEM DENARJA IN FINANCIRANJEM TERORIZMA	5
4 PRAVNA UREDITEV PODROČJA PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA	6
4.1 Mednarodna pravna ureditev.....	6
4.2 Pravna ureditev v Republiki Sloveniji	7
4.2.1 Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma.....	8
4.2.1.1 Bistvene novosti ZPPDFT-1	8
4.2.1.2 Zakonski in podzakonski akti izdani na podlagi Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1).....	9
4.2.2 Drugi zakoni, ki urejajo področje pranja denarja in financiranje terorizma	9
5 POTEK UGOTAVLJANJA PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA V SLOVENIJI NA PRIMERU RAČUNOVODSKE SLUŽBE....	10
5.1 Ocena tveganja pranja denarja in financiranje terorizma	11
5.1.1 Kategorije tveganosti	12
5.1.2 Vrste tveganj.....	13
5.2 Pregled stranke (17. člen ZPPDFT-1)	15
5.2.1 Poenostavljen pregled stranke	16
5.2.2 Običajen pregled stranke.....	16
5.2.3 Poglobljeni pregled stranke.....	17
5.2.4 Ugotavljanje dejanskih lastnikov.....	18
5.2.4.1 Postopek ugotavljanja dejanskih oziroma pravih lastnikov	18
5.3 Poročanje podatkov Uradu za preprečevanje pranja denarja.....	18
5.3.1 Število odprtih in zaključenih zadev Urada med leti 2010-2016	19
5.4 Zagotovitev varstva, hrambe podatkov in upravljanje predpisanih evidenc	20
5.5 Redno strokovno usposabljanje zaposlenih in notranja kontrola.....	20
5.6 Imenovanje pooblaščenca in njegove namestnike.....	20
SKLEP.....	21
LITERATURA IN VIRI.....	21
PRILOGE.....	25

KAZALO TABEL

Tabela 1: Naloge in obveznosti zavezancev po ZPPDFT-1 glede na število zaposlenih....	11
Tabela 2: Kategorije tveganosti – izredno visoko tveganje	13
Tabela 3: Kategorije tveganosti – visoko tveganje	14
Tabela 4: Kategorije tveganosti – neznatno tveganje.....	15
Tabela 5: Pregled stranke glede na ocenjeno stopnjo tveganja.....	16
Tabela 6: Odprte in zaključene zadeve UPPD-ja v letih od 2010 do 2016	19

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Seznam indikatorjev, s katerimi se prepoznava sumljive stranke in transakcije ..	1
---	---

SEZNAM KRATIC

ang. – angleško

AJPES – Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

ATVP – Agencija za trg vrednostnih papirjev

EGP – Evropski gospodarski prostor

EU – (ang. European Union); Evropska Unija

EUR – denarna enota evro

FAFT – (ang. Financial Action Task Force); Projektna skupina za finančno ukrepanje

FINTRAC – (ang. Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada);
Kanadski center za analize in poročila o finančnih transakcijah

INL – (ang. Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs); Mednarodni
Urad za narkotike in izvrševanje zakonodaje

KZ – Kazenski zakonik

MKBPTJ – Zakon o ratifikaciji konvencije o boju proti podkupovanju tujih javnih
zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem

MKPOZZ – Zakon o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in
zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem

MZNMOK – Zakon o ratifikaciji Konvencije Združenih narodov proti mednarodnemu
organiziranemu kriminalu

OZN – Organizacija združenih narodov

RS – Republika Slovenija

UKP – Uprava kriminalistične policije

UPPD – Urad RS za preprečevanje pranja denarja

ZBan-2 – Zakon o bančništvu

ZDP-2 – Zakon o deviznem poslovanju

ZKP – Zakon o kazenskem postopku

ZOPOKD – Zakon o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja

ZPPDFT-1 – Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma

Zveza RFR – Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev

UVOD

Motiv za izdelavo zaključne naloge sem dobila med obveznim praktičnim usposabljanjem, katerega sem opravljala v računovodskem podjetju. Pri opravljanju praktičnega usposabljanja sem sodelovala pri različnih računovodskih opravilih. Od vseh del, katere sem opravljala, pa mi je bilo najbolj zanimivo področje, kjer smo preiskovali podjetja, ki so bila sumljiva glede pranja denarja in financiranja terorizma. Tako sem tudi dobila motiv za zaključno nalogo, v kateri želim predstaviti postopek ugotavljanja pranja denarja in financiranja terorizma, ki ga izvajajo računovodske službe.

Pranje denarja in financiranje terorizma sta kaznivi dejanji, ki sta razširjeni po vsem svetu. Omenjeni področji v svetu predstavljata grožnjo politični in gospodarski stabilnosti. Pranje denarja lahko povzroči destabilizacijo gospodarstva v neki državi, na drugi strani pa financiranje terorizma posledično vodi do terorističnih napadov in destabilizacije politike v neki državi. Obravnavani področji se med seboj razlikujeta po tem, da postopek pranja denarja nastopi po že storjenem kriminalnem dejanju, saj je denar, katerega je potrebno oprati, pridobljen ilegalno (prodaja mamil, ugrabitve, izsiljevanje,...). Financiranje terorizma pa je opravljeno pred glavnim kriminalnim dejanjem (teroristični napad).

Področje odkrivanja ter preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma urejajo tako mednarodni pravni akti in sporazumi, kot tudi nacionalni pravni akti. Eden od pomembnejših mednarodnih pravnih aktov na ozemlju Evropske unije (v nadaljevanju EU) je Direktiva o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma (v nadaljevanju Direktiva 2015/849/EU). V Republiki Sloveniji (v nadaljevanju RS) področje pranja denarja in financiranja terorizma ureja Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1), Ur. l. RS, št. 68/16.

Namen zaključne naloge je računovodskim službam predstaviti postopek za odkrivanje sumljivih transakcij in strank na področju pranja denarja in financiranja terorizma. Zaključna naloga se lahko uporabi tudi kot vodilo skozi celoten postopek odkrivanja strank in transakcij, za katere velja upravičen sum pranja denarja in financiranja terorizma.

Cilji zaključne naloge so sledeči:

- raziskati pojma pranje denarja in financiranje terorizma ter jih predstaviti,
- pregledati in preučiti mednarodno zakonodajo, ki ureja področje odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
- pregledati in preučiti slovensko nacionalno zakonodajo, ki ureja področje odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
- predstaviti računovodskim službam postopek ugotavljanja pranja denarja in financiranja terorizma v Sloveniji.

Zaključna naloga je sestavljena iz dveh glavnih delov. Prvi del ali teoretični del predstavlja področje pranja denarja in financiranja terorizma in pravne akte, ki urejajo omenjeno področje. Teoretični del je sestavljen iz štirih poglavij. Drugi del zaključnega dela pa predstavlja praktični postopek izvajanja Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma.

1 PRANJE DENARJA

Pranje denarja spada pod kriminalna dejanja. Pranje denarja ni le prenos denarja z enega bančnega računa na drugega ali zgolj polog gotovine na bančni račun, pač pa je veliko obsežnejši proces, v katerem storilec želi nelegitimna denarna sredstva pretvoriti v legitimna denarna sredstva. Nelegitimna sredstva si kriminalci pridobijo z različnimi kaznivimi dejanji, kot so trgovanje z mamili, organiziran kriminal, razne goljufije in tihotapstva, trgovanje z orožjem, davčne utaje in terorizem (Šeme Hočevar, 2007). Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada (v nadaljevanju FINTRAC) na njihovi spletni strani poroča oceno obsega zgoraj naštetih kaznivih dejanj in ta vsako leto po svetu znaša približno od 590 milijard dolarjev do 1,5 bilijona dolarjev (FINTRAC, 2015a). Storilci kaznivih dejanj denar z mest, kjer bi ga lahko državni organi zasegli, premaknejo tja, kjer takšne nevarnosti ni. Največkrat se premik opravi v "off-shore" države. Denar je "oprani" takrat, ko njegovega izvora ni več mogoče ugotoviti ter ima iste lastnosti kot legitimno pridobljeno premoženje (Rajčević Lah, 2016).

FINTRAC (2015a) meni, da se s pranjem denarja v državah omogoča večja korupcija in da lahko vodi k destabilizaciji gospodarstva v dovzetnih državah. Prav tako pranje denarja slabo vpliva na zakonske finančne sisteme in institucije, organiziranemu kriminalu pa omogoča sredstva, ki jih kriminalci potrebujejo za nadaljnje izvajanje kriminalnih dejavnosti. Zgoraj opisane težave so globalni problem, saj je uporabljenih tehnik pranja denarja zelo veliko, nekatere od njih pa so zelo prefinjene; na primer tehnološki napredek v e-trgovanju, svetovna diverzifikacija finančnih trgov in razvoj novih finančnih produktov omogočajo nove možnosti za pranje nezakonitega dobička, ki pogostokrat vodi nazaj k osnovnem kriminalu.

V Sloveniji po poročanju Urada za preprečevanje pranja denarja (v nadaljevanju UPPD) ZPPDFT-1 določa, da je pranje denarja postopek, s katerim se zakriva pravi izvor denarja ali drugih sredstev pridobljenih s različnimi kaznivimi dejanji. Pranje denarja po ZPPDFT-1 vključuje zamenjavo ali prenos denarja ali drugih sredstev, ki izvirajo iz kaznivih dejanj, ter zakrivanje pravega izvora, nahajanja, gibanja, razpolaganja lastništva ali pravic v zvezi z denarjem ali drugimi sredstvi, ki izvirajo iz opravljanja različnih kaznivih dejanj (UPPD, 2010).

1.1 Faze pranja denarja

Pri pranju denarja gre za dokaj zapleten postopek, ki ga sestavljajo trije osnovni koraki prikrivanja izvora nezakonito pridobljenih denarnih sredstev. Te tri korake vam predstavljam v nadaljevanju, kakor jih navaja tudi Muženič (2009).

- 1. Plasma – plasiranje denarja v finančni sistem:** Denar se plasira v finančni sistem neke države s transakcijo ali s pologom gotovine (razpršitev zneskov). Plasiranje denarja se lahko izvede tudi v tuji državi s prenosom gotovine čez mejo ali z elektronskimi transakcijami v tuje države (banke, pošte, igralnice, menjalnice). Pri tem se denar iz gotovinske oblike spremeni v negotovinsko obliko.
- 2. Stratifikacija – prikrivanje izvora sredstev:** Ko je ta faza zaključena, lahko rečemo, da je denar opran. Denar se z večjim številom transakcij prenaša po različnih bančnih računih, ki so odprti v različnih državah. S transakcijami naj bi denarna sredstva transformirala obliko. Storilec pranja denarja s tem briše računovodske in bančne sledi in izvaja razne finančne operacije preko najrazličnejših finančnih institucij. S tem se doseže, da je po končanju transakcij denar prikazan, kot da je legalno pridobljen oziroma se s tem prikrije njegovo kriminalno poreklo.
- 3. Investiranje:** V tej fazi storilec denar, ki je opran v 2. fazi, vложи v zakonite posle, ali pa ga prijavi nadzornim institucijam kot zakonito pridobljena sredstva. Storilec tako vključi denarna sredstva v gospodarstvo (vlaga sredstva v podjetja, nakup nepremičnin...), nekateri pa se odločijo denar ponovno vložiti v kriminalna dejanja.

1.2 Metode pranja denarja

Skozi zgodovino in tudi v današnjem času so metode pranja denarja večinoma sestavljene iz krčenja ali strukturiranja velikega denarnega zneska v več manjših transakcij, katere se razprši na različne račune v različne države in se tako zakrije pravi izvor denarja. Za izogibanje odkrivanja izvora denarja se uporablja tudi metoda menjave valut, razne finančne transakcije ter tihotapljenje gotovinskih denarnih sredstev čez mejo. Druge metode pranja denarja so sestavljene tudi iz investiranja v premične proizvode, kot so dragi kamni in zlato, katere je moč brez večjega napora skrivati, diskretno investiranje in prodaja vrednih sredstev kot so nepremičnine, igre na srečo ter ponarejanje in ustvarjanje navideznih podjetij. Vsaka izmed zgoraj naštetih metod mora vključevati tudi nekaj sodobne tehnologije (internet), katere pranje denarja postavlja na višji nivo (Investopedia, LLC, brez datuma).

Ena izmed najbolj pomembnih stvari pri pranju denarja je neopaznost. Z uporabo interneta se pranje denarja lahko izvaja še na veliko lažji način. K temu je pripomogel tudi vzpon elektronskih bančnih institucij, anonimne storitve spletnega plačevanja, medsebojni prenosi z mobilnimi telefoni in uporaba navideznih valut, kot je na primer Bitcoin. Zaradi tega je vse težje odkrivati nezakonita denarna sredstva. Z razvojem proxy serverjev in

anonimizacijske programske opreme je tretjo fazo pranja denarja (investiranja) vedno težje zaznati, saj se denarna sredstva lahko prenese ali umakne, pri tem pa je zelo malo ali nič sledi IP naslova (Investopedia, LLC, brez datuma).

Pranje denarja se lahko izvaja tudi preko spletnih dražb in spletnih iger na srečo, kjer se denar iz kriminalnih dejanj transformira v igralno valuto, nato pa se nazaj denar vrne v čisti legalni obliki (Investopedia, LLC, brez datuma).

Obstoječi zakoni o preprečevanju pranja denarja na svetovni ravni počasi dohajajo tudi zgoraj opisane internetne načine pranja denarja. Namreč večina obstoječih metod odkrivanja pranja denarja deluje tako, da skušajo pranje denarja odkriti, ko gre ta skozi bančne institucije. Samo pranje denarja in skrivanje denarja pred oblastjo je staro več kot tisoč let in skozi celotno zgodovino so storilci želeli biti neodkriti in ohraniti prednost pred kazenskim pregonom z uporabo najnovejše tehnologije v postopkih pranja denarja ter modifikacij v metodah pranja denarja (Investopedia, LLC, brez datuma).

V nadaljevanju je prikazan tudi osnovni primer pranja denarja za lažje razumevanje zgoraj naštetih korakov in metod pri pranju denarja.

Primer temelji na zgodovinsko gledano eni izmed najpogostejših in verjetno tudi najstarejših oblik pranja denarja. Metoda se imenuje kredit back-to-back ali loan-back. Pri tej metodi pralec denarja kriminalno pridobljena sredstva opere na takšen način, da si pri banki sposodi lastni denar.

1.3 Primer pranja denarja

Pralec pri tej metodi sredstva, ki jih želi oprati, v obliki gotovine prenese v drugo državo. Nato ta sredstva v tej državi položi na bančni račun (prva faza), zatem pa storilec na tej ali katerikoli drugi banki zaprosi za posojilo v višini zneska, ki ga je prej položil. Kredit si zavaruje z denarjem, ki ga je položil na prejšnji banki in z odobrenim posojilom nato dobi nakazan legalen denar v njegovo državo. Storilec tako odplačuje kredit nekaj časa, nato pa preneha z odplačevanjem in banka se poplača iz njegovega depozita (druga faza). Z navidezno legalnimi sredstvi pa lahko storilec vlaga v legalne posle (tretja faza). V kolikor bi državni organi preverjali, od kje storilcu denar, jim ta predstavi dokaze o kreditu iz tujine. S tem pa po navadi organi zaključijo s poizvedovanjem o izvoru denarja (Rajčević Lah, 2016).

2 FINANCIRANJE TERORIZMA

FINTRAC (2015b) navaja, da se s financiranjem terorizma zagotavlja sredstva za različne teroristične dejavnosti. Financiranje terorizma se lahko izvaja s sredstvi, pridobljenimi iz zakonitih virov, kot so: donacije, dobički podjetij in dobrodelne organizacije. Lahko pa se financiranje terorizma izvaja tudi z denarnimi sredstvi, ki so pridobljena iz kriminalnih

oziroma kaznivih dejanj, kot so trgovanje z drogami, trgovina z orožjem in drugim prepovedanim blagom, goljufije ter ugrabitev in izsiljevanje.

Teroristi uporabljajo podobne tehnike, kot jih poznamo pri pranju denarja, z namenom da ostanejo nevidni oblastem in da zaščitijo identiteto svojih sponzorjev ter identiteto končnih dobitnikov sredstev. Finančne transakcije, ki so povezane z financiranjem terorizma, so običajno manjšega velikostnega reda, kot so zneski pri pranju denarja. V primeru, ko teroristi dobivajo denar iz zakonitih virov, je odkrivanje financiranja terorizma veliko težje kot pri financiranju terorizma, kjer sredstva prihajajo iz ilegalnih virov. Za premeščanje sredstev teroristi uporabljajo formalni bančni sistem, neformalne sisteme za prenos vrednosti in seveda tudi najstarejšo metodo prenosa sredstev v obliki fizičnega prevoza denarja, zlata in drugih dragocenosti (FINTRAC, 2015b).

Financiranje terorizma spada med kriminalne dejavnosti, s katero se ogrožajo tudi različne vrednote, ki so zaščitene z mednarodnim pravom. Države se spopadajo z financiranjem terorizma s preventivnimi in tudi z represivnimi metodami. V današnjem času globalizacije in odprtosti je še posebej pomembno sodelovanje mednarodnih skupnosti (UPPD, 2016, str. 28).

Na slovenskem prostoru sam terorizem kot tudi njegovo financiranje, ne predstavljata resne grožnje. Pridobljene informacije le govorijo o različnih manjših aktivnostih glede urjenja mladih ljudi za teroristične aktivnosti in vključevanju teh ljudi v radikalne skupine. Na tej podlagi stopnja ogroženosti financiranja terorizma v Sloveniji ostaja nizka (UPPD, 2016, str. 29).

Po ZPPDFT-1 je financiranje terorizma opredeljeno kot proces zagotavljanja ali zbiranja denarja ali drugih sredstev, ki so lahko zakonitega ali nezakonitega izvora, kot tudi le poskus zagotavljanja ali zbiranja zgoraj opisanih sredstev z namenom, da bodo zbrana sredstva uporabljena v terorističnih dejanjih, oziroma ga za svoje funkcioniranje potrebuje teroristična skupina (UPPD, 2010, str. 3).

3 RAZLIKA MED PRANJEM DENARJA IN FINANCIRANJEM TERORIZMA

Ena izmed najbolj osnovnih razlik med pranjem denarja in financiranjem terorizma je izvor sredstev. V pranju denarja so namreč vedno vključena denarna sredstva, ki predstavljajo dobiček neke nezakonite dejavnosti in s procesom pranja denarja je tem sredstvom omogočena zakonita uporaba denarja (Salim Allana, 2013). Na drugi strani pa se za financiranje terorizma uporablja sredstva za nezakonit politični namen. Za ta sredstva pa ni nujno, da prihajajo iz nezakonitih dejavnosti. Druga osnovna razlika pa se nanaša na to, da se pranje denarja izvaja že po nekem predhodnem kaznivem dejanju, medtem ko se financiranje terorizma izvaja pred samim kaznivim dejanjem, z namenom, da bo neko kaznivo dejanje (teroristični napad) izvršeno (Muženič, 2009).

Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs (v nadaljevanju INL) na spletni strani poroča, da je večina kaznivih dejanj storjena zaradi finančnega dobička. Primarna motivacija za terorizem pa vendarle ni finančna. Trgovci z drogami in ostale podobne kriminalne skupine s svojim delovanjem iščejo denarni dobiček. Teroristične skupine pa imajo velikokrat nefinančne cilje (politični vpliv). Kriminalna dejavnost običajno proizvaja dobiček (sredstva), katerega je z pranjem denarja potrebno vnesti v finančni sistem brez odkritja izvora sredstev. Sredstva, ki pa podpirajo teroristične dejavnosti, lahko izhajajo iz nezakonitih dejavnosti ali pa so sredstva zbrana preko zakonitih ne profitnih subjektov. Dejansko velik del financiranja terorizma izhaja od donatorjev. Nekateri poznajo namen, za katerega se bodo njihova sredstva uporabila, drugi pa namena ne poznajo. Teroristične operacije zahtevajo relativno malo denarja (primer: napada na Svetovni trgovski center in Pentagon naj bi znašala okoli 500 tisoč ameriških dolarjev). Torej so za financiranje terorizma potrebni bistveno manjši zneski in ga je zato tudi lažje izvesti, kot pa skušati prikriti izvor velike količine denarnih sredstev, ki prihajajo kot dobiček iz nezakonitih dejanj. Dobički iz kriminalnih dejanj pa so veliko večji, kot pa zneski, potrebni za financiranje terorizma (INL, 2004).

4 PRAVNA UREDITEV PODROČJA PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA

4.1 Mednarodna pravna ureditev

Prva Direktiva o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja je bila s strani Evropske skupnosti sprejeta leta 1991 na Švedskem. V drugi polovici 20. stoletja je bil obstoječi sistem proti pranju denarja razširjen za boj proti organiziranemu kriminalu in preprodaji drog. V 90-ih letih prejšnjega stoletja pa je bil vpeljan tudi za boj proti terorizmu. Namen te razširitve je bil zmanjšati obseg financiranja terorizma in to je bilo poleg vojaške invazije na Afganistan leta 2001 tudi prva poteza v vojni proti terorizmu. V tem okviru je bila Direktiva o preprečevanju pranja denarja uporabljena za zamrznitev sredstev in signaliziranje terorističnih napadov na evropskih tleh. Zaradi želje po še večjem zmanjšanju financiranja terorizma so bila Direktivi dodana nova priporočila in zahteve. Prav tako pa so bili sprejeti predpisi o obvladovanju tveganj (Hörnqvist, 2017).

Evropska Unija je leta 2005 sprejela Direktivo o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma (Direktiva 2005/60/ES). Omenjena direktiva je bila sprejeta zaradi skrbi glede finančne stabilnosti in širjenje terorizma. Direktiva je bila v veljavi vse do 25. junija 2017, nato jo je nadomestila direktiva z istim imenom Direktiva 2015/849/EU, ki je v veljavi tudi danes. Po uvedbi direktive se je s strani podjetij pričakovalo, da bodo izvajala rutino za nadzor sumljivih transakcij in strank. Ta direktiva je tudi zahtevala, da banke pred izvedbo katerekoli transakcije ali menjave valut, poznajo identiteto stranke in namen transakcije. Če podjetje pri svojem poslovanju ne pozna dovolj

dobro svoje stranke in zaradi tega ne more oceniti tveganj za pranje denarja ali financiranje terorizma, ne sme nadaljevati s poslom oziroma s transakcijami. S tem niso regulirani le direktno sodelujoči subjekti v postopku pranja denarja in teroristične skupine, temveč tudi vsi subjekti, s katerimi vstopajo v poslovne odnose banke, menjalnice valut, igralnice, nepremičninski agenti, prodajalci avtomobilov in draguljarji oziroma zlatarji. Banke in menjalnice spadajo med nepogrešljive člene v postopku pranja denarja. Zato so bile zavezane k razširjenemu poročanju, spremljanju in sankcijam. Odgovornost za spremljanje skladnosti na podlagi prej omenjenih poročil pa se izvaja s strani državnih organizacij. Največjo vlogo imajo pri tem organi za finančni nadzor. Organ izvaja nadzor in spremlja skladnost tudi z inšpekcijskimi pregledi, ki so lahko napovedani ali nenapovedani in tako raziščejo skladnost z zakonodajo o preprečevanju pranja denarja. Pri inšpekcijskem pregledu inšpektorji pregledajo razpoložljivo dokumentacijo, izprašajo osebe in lahko zahtevajo nadaljnje informacije in pojasnila. V skladu z Direktivo komisije (Direktiva 2006/70/ES) o določitvi izvedbenih ukrepov za Direktivo 2005/60/ES iz leta 2006 inšpekcijski pregledi na samem kraju vključujejo pregled postopkov, knjig in zapisov, ter se razširijo na preizkus vzorcev (tudi ta direktiva danes ni več veljavna in je nadomeščena z Direktivo 2015/849/EU), kar pomeni, da se oceno tveganj v posameznih primerih lahko poda na podlagi ugotovitev inšpekcijskih pregledov na kraju samem (Hörnqvist, 2017).

Temeljni mednarodni dokumenti, ki danes urejajo področje preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, so sledeči:

- Direktiva 2015/849/EU, ki je bila sprejeta leta 2015,
- Priporočila za preprečevanje pranja denarja, katere pripravlja mednarodna delovna skupina Financial Action Task Force (v nadaljevanju FAFT) in so bila izdana leta 2012. Ker gre le za priporočila, niso obvezujoča, razen če jih je zaradi zakonskih zahtev potrebno upoštevati (UPPD, 2018a),
- 141 Konvencija Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi pridobljene s kaznivim dejanjem. Konvencija je bila sprejeta leta 1993 (Informacijski urad Sveta Evrope v Republiki Sloveniji, 1993),
- Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju terorizma. Omenjena konvencija je bila sprejeta v Varšavi leta 2005, veljati pa je začela leta 2006 (Informacijski urad Sveta Evrope v Republiki Sloveniji, 2006).

4.2 Pravna ureditev v Republiki Sloveniji

Tudi v Sloveniji gospodarski kriminal obstaja, res da ne v takšni meri kot v nekaterih večjih državah, ampak je vseeno prisoten. Gospodarski kriminal je v Sloveniji posledica sprememb v politiki in v gospodarstvu (privatizacija državnih podjetij) ter zaradi mej s sosednjimi državami. Slovenija na zahodni strani meji z Italijo, kjer imajo problem organiziranega kriminala. Na jugu Slovenija meji z Hrvaško, kjer so po balkanski vojni imeli velik problem s pranjem denarja vojnih zaslužkarjev. Slovenija je zaradi pranja denarja kot tarča zanimiva

tudi zato, ker poteka lastninjenje bank, zavarovalnic in velikih podjetij ter se kapitalsko odpira (Ževart, 2002, str. 19).

Slovenija je bila skozi svojo celotno zgodovino vseskozi aktivna na področju problematike preprečevanja in odkrivanja pranja denarja. Že takoj po osamosvojitvi se je pridružila drugim državam in mednarodni skupnosti pri uveljavitvi in nastanku standardov na omenjenem področju. Leta 1991 je v svoj pravni red z zakonom sprejela Dunajsko konvencijo, v letu 1993 pa je podpisala, in kasneje leta 1998 tudi ratificirala 141 Konvencijo Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi pridobljene s kaznivim dejanjem. Pri sestavljanju svoje zakonodaje na področju pranja denarja in financiranja terorizma pa je Slovenija upoštevala tudi priporočila mednarodne skupnosti, predvsem pa določila Direktive Evropske skupnosti o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in s priporočili delovne skupine FAFT (Ževart, 2002, str. 19).

4.2.1 Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma

Glavni zakon na področju pranja denarja in financiranja terorizma je v Sloveniji ZPPDFT-1. ZPPDFT-1, ki je bil sprejet 19. novembra 2016 in je izpopolnjena različica predhodnega istoimenskega zakona (v nadaljevanju ZPPDFT), ki je veljal od leta 2007 dalje. Novi ZPPDFT-1 tudi usklajuje slovenski pravni red z uveljavljenimi mednarodnimi standardi na področju pranja denarja in financiranja terorizma. Zakon se zlasti usklajuje z novimi Priporočili Projektne skupine za finančno ukrepanje – FAFT, ki so bili izdani leta 2012 in jih morajo države upoštevati pri izvajanju ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja ter financiranja terorizma, po novih priporočilih pa tudi za odkrivanje in ukrepanje financiranja orožja za množično uničenje. S zakonom ZPPDFT-1 je Slovenija v svoj pravni red vključila Evropsko Direktivo 215/849/EU (Glojnarič, 2016).

4.2.1.1 Bistvene novosti ZPPDFT-1

Ena izmed bolj pomembnih novosti novega ZPPDFT-1 je tudi uvedba registra dejanskih lastnikov. S tem bodo poslovni subjekti, ki so vpisani v Poslovni register Slovenije, morali najti in navesti podatke o njihovih dejanskih lastnikih in jih vpisati v novi Register o dejanskih lastnikih. Vzdrževanje in upravljanje omenjenega registra pa bo prevzela Agencija RS za javno pravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES). Register bo zagotavljal preglednost lastniških struktur in zavezancem omogočil dostop do podatkov za potrebe izvajanja pregleda stranke. Po starem zakonu ZPPDFT so postopek ugotovitve dejanskega lastnika izvajali le naslednji zavezanci: banke, hranilnice, zavarovalnice, računovodje, davčni svetovalci in revizorji. Od 19. novembra 2016 dalje pa morajo dejanskega lastnika navesti vsi poslovni subjekti; torej vsi poslovni subjekti, ki so vneseni v Poslovni register Slovenije. Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev (v nadaljevanju RFR) računovodskim službam predlaga, naj svojim strankam predstavijo obveznosti, katere jim nalaga novi ZPPDFT-1, kajti za poslovne subjekte, ki podatkov ne bodo o dejanskih lastnikih

sporočili pravočasno, bo sledila globa od 6.000 evrov (v nadaljevanju EUR) do 60.000 EUR. ZPPDFT-1 uvaja tudi znižanje vrednosti nad katero morajo zavezanci Uradu RS za preprečevanja pranja denarja sporočiti podatke o gotovinskih transakcijah. Mejna vrednost se je z novim zakonom znižala iz 30.000 EUR na 15.000 EUR. ZPPDFT-1 daje tudi pooblastilo UPPD-ju za izvajanje inšpekcijskega nadzora na samem kraju. S tem se bo izboljšal sistem nadzora in sankcioniranje bo učinkovitejše. Zakon uveljavlja tudi pristop, ki temelji na tveganju in pripomore k večji učinkovitosti izvajanja ukrepov na evropskem in državnem nivoju ter na nivoju zavezancev (Glojnarich, 2016).

4.2.1.2 Zakonski in podzakonski akti izdani na podlagi Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1).

- Pravilnik o dejavnih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma, Ur. l. RS, št. 6/2018,
- Pravilnik o vzpostavitvi, vzdrževanju in upravljanju Registra dejanskih lastnikov, Ur. l. RS, št. 66/17,
- Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov, strokovnem usposabljanju ter upravljanju evidenc pri zavezancih, Ur. l. RS, št. 54/2017,
- Pravilnik o določitvi pogojev za ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke z uporabo sredstva elektronske identifikacije, Ur. l. RS, št. 50/2017,
- Pravilnik o službeni izkaznici inšpektorjev za preprečevanje pranja denarja, Ur. l. RS, št. 30/2017.

4.2.2 Drugi zakoni, ki urejajo področje pranja denarja in financiranje terorizma

- Zakon o ratifikaciji Konvencije Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu (MZNMOK), Ur. l. RS – Mednarodne pogodbe, št. 14/2004,
- Zakon o ratifikaciji konvencije o boju proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju (MKBPTJ), Ur. l. RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/2001,
- Zakon o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem (MKPOZZ), Ur. l. RS Mednarodne pogodbe, št. 4/2010,
- Zakon o deviznem poslovanju (ZDP-2), Ur. l. RS, št. 109/2012,
- Zakon o bančništvu (ZBan-2), Ur. l. RS, št. 41/2017,
- Zakon o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (ZOPOKD), Ur. l. RS, št. 57/2012,
- Zakon o kazenskem postopku (ZKP), Ur. l. RS, št. 32/2012,
- Kazenski zakonik RS (KZ), Ur. l. RS, št. 55/2008.

5 POTEK UGOTAVLJANJA PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA V SLOVENIJI NA PRIMERU RAČUNOVODSKE SLUŽBE

Posodobljena verzija ZPPDFT-1 je začela veljati 19. novembra 2016. Za vse poslovne subjekte določa obveznost vzpostavitve in vodenja evidenc dejanskih lastnikov ter njihov vnos v Register dejanskih lastnikov. Računovodskim službam in zaposlenim v njih ter davčnim svetovalcem in revizorjem pa zakon določa še številne druge obveznosti (Müller, 2017, str. 102).

Računovodski servisi in posledično tudi računovodje ter davčni svetovalci in revizorji so z upravljanjem svojega poklica izpostavljeni tveganjem v zvezi pranjem denarja in financiranjem terorizma. Računovodski servisi in ostali zavezanci so dolžni v skladu z ZPPDFT-1 urediti področje na katerega se nanaša zakon. Cilj nalog in obveznosti, katere ZPPDFT-1 nalaga zavezancem, je identificirati stranko ali transakcijo, pri kateri je sum tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma (Müller, 2017, str. 102).

Zavezancem so poleg določb ZPPDFT-1 v pomoč tudi smernice, ki jih je podal UPPD ali kateri drugi nadzorni organ. Računovodski servisi in računovodje pa si pomagajo s smernicami, katere je izdal urad v sodelovanju z Zbornico računovodskih servisov (Müller, 2017, str. 102).

ZPPDFT-1 določa obvezno izdelavo ocene tveganja pranja denarja in financiranja terorizma. Pripraviti pa morajo tudi seznam indikatorjev za lažje prepoznavanje sumljivih strank oziroma sumljivih transakcij. Na podlagi narejene ocene tveganj računovodje in tudi ostali zavezanci opravijo pregled stranke in se podrobneje seznanijo z njenim poslovanjem (Müller, 2017, str. 102).

V primeru, da zavezanec ugotovi tveganje, mora to prijaviti Uradu RS za preprečevanje pranja denarja in predložiti predpisane podatke in vso drugo potrebno dokumentacijo, ki je vezana na sumljivo stranko ali transakcijo. Zavezanci morajo na svojem področju imeti tudi urejeno hrambo podatkov in njeno varstvo. Upravljati pa morajo tudi predpisane evidence. ZPPDFT-1 med drugimi tudi zahteva redno strokovno usposabljanje zavezancev in uvajanje ter zagotovitev redne notranje kontrole. Za izvajanje internih kontrol morajo zavezanci imenovati pooblaščenca in namestnika pooblaščenca ter omogočiti pogoje za njihovo delo. Tistim zavezancem, ki imajo manj kot štiri zaposlene, pa pooblaščenca ni potrebno določiti. Prav tako pa jim ni potrebno izvajati notranjih kontrol (Müller, 2017, str. 102).

Na naslednji strani tabela št.1 prikazuje obveznosti zavezancev po ZPPDFT-1 odvisno od števila zaposlenih v podjetju zavezanca. Iz tabele je razvidno, da se edini dve razliki med zavezanci z tremi oziroma štirimi ali več zaposlenimi pojavita pri vzpostavitvi notranjih kontrol in imenovanju pooblaščenca.

Tabela 1: Naloge in obveznosti zavezancev po ZPPDFT-1 glede na število zaposlenih

	Zavezanci, ki imajo do 3 zaposlene	Zavezanci, ki imajo 4 zaposlene ali več
Izdelava ocene tveganja	Da	Da
Priprava seznama indikatorjev za prepoznavanje sumljivih strank in transakcij	Da	Da
Pregled stranke	Da	Da
Sporočanje podatkov uradu	Da	Da
Varstvo in hramba podatkov ter upravljanje evidenc	Da	Da
Strokovno usposabljanje zaposlenih	Da	Da
Vzpostavitev notranjih kontrol	Ne	Da
Imenovanje pooblaščenca	Ne	Da

Vir: Müller (2017).

V nadaljevanju diplomskega dela vam bom prikazala, katere obveznosti ZPPDFT-1 nalaga zavezancem, natančneje računovodskim službam oziroma zaposlenim v njih. Obveznosti vam bom predstavila po posameznih postopkih, katere bom tudi podrobneje opisala.

5.1 Ocena tveganja pranja denarja in financiranje terorizma

Agencija za trg vrednostnih papirjev (v nadaljevanju ATVP) v smernicah za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma navaja, da je ena izmed ključnih novosti v ZPPDFT-1 ocena tveganja za pranje denarja in financiranje terorizma in na podlagi ocene priprava ustreznih pravnih aktov. Tveganje po ZPPDFT-1 nakazuje, da bo obravnavana stranka izkoristila računovodske službe in ostale podobne organizacije z namenom pranja denarja ali financiranja terorizma. S izkoriščanjem organizacije se posledično izkorišča tudi finančni sistem Republike Slovenije. Ko računovodske službe in ostali zavezanci opazijo takšno stranko, morajo v skladu z novim zakonom izdelati analizo tveganj. Z analizo se definira izpostavljenost določene stranke, poslovnega razmerja, finančnega instrumenta tveganja za pranje denarja in financiranja terorizma. Izvedba analize predstavlja predpogoj za nadaljnjo izvedbo predpisanih ukrepov pregleda stranke. Na podlagi ocene tveganosti se nato tudi določa vrsta pregleda stranke, ki ga morajo zavezanci opraviti v skladu z določili ZPPDFT-1 (poenostavljen pregled stranke, običajen ter poglobljen) (ATVP, 2010, str. 7).

Kot smo v zgornjem odstavku opazili, je analiza tveganj zelo pomembna, zato vam v nadaljevanju opisujem postopek izdelave analize tveganj. Postopek ocene tveganja je določen v 13. členu ZPPDFT-1 in kot smo že omenili v prejšnjem odstavku, tveganje pranja denarja in financiranje terorizma predstavlja, da bo neka stranka izkoristila finančni sistem

države za pranje denarja ali financiranje terorizma. S takšnim izkoriščanjem bi stranka poslovno razmerje, transakcijo, produkt, storitev ali distribucijsko pot (geografsko tveganje) uporabila za pranje denarja in financiranje terorizma.

Računovodske službe in ostali zavezanci izdelajo oceno tveganja za skupine ali za posamezne stranke, poslovna razmerja, transakcije, storitve, produkte ali distribucijske poti, ob tem pa upoštevajo tudi geografske dejavnike tveganj glede na možno izkoriščanje za pranje denarja ali financiranje terorizma. Postopek ocene tveganja in sama ocena prikazujeta specifičnost zavezancev in njihovega poslovanja. Smernice za izdelavo ocene tveganja izda pristojni nadzorni organ skladno s svojimi pooblastili in z upoštevanjem nacionalne in nadnacionalne ocene tveganj. Pristojni nadzorni organi so določeni v 139. členu tega zakona. Rezultate in ugotovitve, pridobljene na podlagi ocene tveganj, morajo računovodske službe in ostali zavezanci dokumentirati in posodabljeni najmanj na vsake dve leti. Rezultati in ugotovitve morajo biti na voljo nadzornim organom iz 139. člena v primeru, da jih zahtevajo. Zavezanci morajo za vse pomembne spremembe poslovnih procesov podati oceno ali uvedene spremembe povečajo ali zmanjšajo izpostavljenost zavezanca k tveganju pranja denarja ali financiranja terorizma. Med takšne spremembe štejemo uvedbo novega produkta, spremenjen način poslovanja, spremembe distribucijskih poti, organizacijske spremembe in uvedbe nove tehnologije na vsa področja poslovanja. Na podlagi sprememb računovodske službe in ostali zavezanci podajo ukrepe za znižanje tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma. Tako določa 13. člen ZPPDFT-1 (Legaro d.o.o, 2016).

5.1.1 Kategorije tveganosti

- **Tveganost stranke:** Ta izhaja iz dejavnosti, ki jo stranka izvaja. Na podlagi smernic, ki so jih izdali nadzorni organi, se za tvegane stranke štejejo tiste, ki veliko poslujejo z gotovino (menjalnice, igralnice, stavnice,...) in tuje neprofitne ter dobrodelne organizacije (razna društva, ustanove, verske skupnosti,...). Za bolj tvegane stranke se štejejo tudi politično izpostavljene osebe ter njihovi ožji sorodniki in sodelavci in stranke, ki imajo za sklepanje poslovnih razmerij pooblaščen računovodje, davčne svetovalce,... Večje tveganje predstavljajo tudi stranke z nejasno lastniško strukturo in tiste finančne organizacije, ki za opravljanje svoje dejavnosti nimajo ustreznih dovoljenj in licenc, poleg tega pa tudi niso zavezanke za ZPPDFT-1 (Müller, 2017, str. 103).
- **Tveganost geografskega področja:** Je odvisna glede na tveganje države, v kateri stranka opravlja svojo dejavnost. Tu morajo računovodske službe biti pozorne na tiste stranke, ki poslujejo v državah z visokim tveganjem za pojav pranja denarja in financiranja terorizma. Mednje sodijo tudi države, ki so bile ali pa so povezane z davčnimi oazami. Omenjene države je pristojni nadzorni urad tudi uvrstil na seznam (Müller, 2017, str. 103).

Na splošno države z nizkim tveganjem prihajajo iz območja EU in podpisnice Sporazuma o ustanovitvi Evropskega gospodarskega prostora (v nadaljevanju EGP) kot so Norveška, Islandija in Lihtenštajn (Bartczak & Garcés de los Fayos, 2018). Nizko tveganje imajo tudi tretje države. Na podlagi 25. člena ZPPDFT-1 izdaja minister za finance Pravilnik o določitvi seznama enakovrednih tretjih držav, Ur. l. RS, št. 10/2008. V 2. členu Pravilnika o določitvi seznama enakovrednih tretjih držav so določene tretje države z nizkim tveganjem. Države na seznamu enakovrednih tretjih držav so naslednje: Avstralija, Federativna republika Brazilija, Kanada, Hong Kong - posebno administrativno območje Ljudske republike Kitajske, Japonska, Združene države Mehike, Republika Singapur, Švicarska konfederacija, Južnoafriška republika, Združene države Amerike, Južna Koreja, Indija.

- **Tveganost storitve:** Kot že samo ime pove, to tveganje izhaja iz dejavnosti, ki jih za svoje stranke opravljajo računovodske službe in ostali zavezanci. Višje tveganje se po navadi pojavi pri storitvah kot so ustanavljanje podjetij, davčnega svetovanja in računovodskega svetovanja. Tiste storitve, ki jih morajo stranke naročiti zavezancem zaradi zakonskih zahtev, so po navadi manj tvegane (npr. obvezna revizija računovodskih izkazov) (Müller, 2017, str. 103).

Tveganja ločimo po njihovi velikosti. Poznamo izredno visoko tveganje, visoko tveganje in neznatno tveganje. V nadaljevanju vam bomo ta tveganja predstavili.

5.1.2 Vrste tveganj

Izredno visoko tveganje: Takšna ocena tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma je podana, ko je nastanek nevarnih posledic za računovodsko službo neizbežen. Vpliv teh posledic pa je za računovodsko službo zelo velik (izguba ugleda, izguba dovoljenja za opravljanje dejavnosti, stečaj računovodskega podjetja). Tako velikih posledic se ne da rešiti niti z uporabo vseh mogočih predpisanih ukrepov (ATVP, 2010, str. 4). V nadaljevanju tabela št. 2 prikazuje in na kratko opisuje kategorije tveganosti za izredno visoko tveganje.

Tabela 2: Kategorije tveganosti – izredno visoko tveganje

Kategorije tveganosti – izredno visoko tveganje	
Tveganost stranke	Stranka, ki je na seznamu, za katere veljajo omejevalni okrepi Organizacije združenih narodov (v nadaljevanju OZN) in EU.
Tveganost geografskega področja	Stranka ima sedež v državi katera ni mednarodno priznana oz. ni subjekt mednarodnega prava.
Tveganost storitve	Stranka opravlja dejavnosti ali storitve za katere je že po njihovi naravi značilna visoka stopnja tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma (dejavnosti in storitve pri katerih se velik delež poslovanja izvede z gotovino).

Vir: ATVP (2010).

Visoko tveganje: Visoko tveganje je podano, ko je možnost za nastanek nevarnih posledic visoka. Te posledice pa lahko zelo resno vplivajo na računovodske službe. Takšne posledice onemogočajo računovodski službi doseganje ključnih poslovnih ciljev v celoti, znižajo ugled, povzročijo izgubo strank ter razne prepovedi in sankcije, katere so določene napram računovodski službi in njenim zaposlenim od strani nadzornih organov. Teh posledic se je z uporabo predpisanih ukrepov zelo težko v celotnem obsegu znebiti (ATVP, 2010, str. 5). Tabela št. 3 na strani 14 prikazuje in opisuje kategorije tveganosti za visoko tveganje.

Tabela 3: Kategorije tveganosti – visoko tveganje

Kategorije tveganosti – visoko tveganje	
Tveganost stranke	Fizična oseba: 1. Stranko vodi tuja politično izpostavljena oseba ali pa njen ožji družinski član ali ožji sodelavec. 2. Tista stranka, za katero je istovetnost potrdila tretja oseba.
	Pravna oseba: 1. Stranka je tuja off-shore družba (tuja pravna oseba, ki v državi v kateri je registrirana, ne opravlja dejavnosti). 2. Stranka je družba tujega prava z zapleteno lastniško strukturo. 3. Stranka je finančna organizacija, ki ne potrebuje licence pristojnega organa za upravljanje svoje dejavnosti in v skladu z matično zakonodajo ni subjekt ukrepov področju preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma. 4. Stranka, ki je v zadnjih treh letih od UPPD dobila zahtevo, da predloži podatke ali odredbo o začasni ustavitvi transakcij in zahtevo za redno spremljanje poslovanja zaradi suma pranja denarja ter financiranja terorizma.
Tveganost geografskega področja	1. Stranka je neprofitna organizacija z sedežem v državi, katera ne spada v EU ali ni podpisnica sporazuma o ustanovitvi EGS, ter v državah, ki po ocenah urada ne spadajo med enakovredne tretje države. 2. Stranka ima sedež v državi, kjer je proizvodnja ali dobro organizirana trgovina z mamili. 3. Stranka s sedežem v državi, ki je znana po visoki stopnji korupcije, trgovini z orožjem ter belim blagom ali po kršitvah človekovih pravic. 4. Stranka ima sedež v državi, ki po poročanju mednarodne organizacije FAFT spada med ne sodelujoče države. 5. Stranka ima sedež v državi, za katero veljajo omejevalni ukrepi v OZN ali EU. 6. Stranka je neprofitna organizacija z sedežem v državi, ki je znana kot off-shore država ali v državi, ki je znana kot davčna oaza. 7. Stranka je neprofitna organizacija z sedežem v tisti državi, ki je ali pa bi lahko bila povezana z terorizmom ali z njegovim financiranjem.
Tveganost storitve in transakcije	Stranka opravlja dejavnosti ali storitve, za katere je že po njihovi naravi značilna majhna stopnja tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma.

Vir: ATVP (2010).

Neznatno tveganje: Takšno tveganje je prikazano, ko je možnost za nastanek nevarnih posledic zelo majhna ali pa ta sploh ne obstaja. Mogoče nevarne posledice nimajo skoraj nobenega vpliva na poslovanje računovodske službe in se jih s predpisanimi ukrepi da rešiti (ATVP, 2010, str. 9). Kategorije tveganost za neznatno tveganje in njihov kratek opis prikazuje spodnja tabela.

Tabela 4: Kategorije tveganosti – neznatno tveganje

Kategorije tveganosti – neznatno tveganje	
Tveganost stranke	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stranka, ki posluje na organiziranih trgih v državah članicah EU in v skladu z evropsko zakonodajo. 2. Stranka je državni organ (vlada oz. vladne službe, ministrstva, upravne enote). 3. Stranka je druga oseba javnega prava s sedežem RS (javne agencije, javni zavodi,...). 4. Stranka je organ samoupravne lokalne skupnosti (občina, krajevna skupnost,...). 5. Stranka je javni organ, ki opravlja javna pooblastila na podlagi Pogodb o Evropski uniji in izpolnjuje za to delo predpisane pogoje kot so: <ul style="list-style-type: none"> – istovetnost stranke je preverljiva, – njena dejavnost je pregledna in – za stranko velja zahteva o razkritju računovodskih listin. 6. Stranka, ki izpolnjuje pogoje, da ni kreditna in da opravlja dejavnost, ki je nadzorovana in je za izvajanje te dejavnosti morala pridobiti tudi licenco. Njena istovetnost pa mora biti popolnoma preverljiva in ugotovljiva (zavarovalnica).
Tveganost geografskega področja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stranka spada med kreditne ali finančne institucije z sedežem v RS, drugi državi članici EU ali enakovredni tretji državi: banka, hranilnica, pošta, družba za upravljanje investicijskih skladov, ustanovitelj in upravljalca vzajemnih pokojninskih skladov, pokojninska družba in borzno posredniška družba. 2. Stranka spada med podružnice kreditne ali finančne institucije iz tretje države, kadar je ta podružnica ustanovljena v RS.
Tveganost storitve	Stranka opravlja dejavnosti ali storitve za katere tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma ne obstaja.

Vir: ATVP (2010).

5.2 Pregled stranke (17. člen ZPPDFT-1)

Po opravljeni analizi in podani oceni tveganj se izvede pregled stranke. Pregled stranke je odvisen od stopnje tveganja, ki smo jo opisali v prejšnjem poglavju. ZPPDFT-1 navaja tri različne načine pregleda strank:

- Poenostavljen pregled (57. in 58. člen ZPPDFT-1),
- Običajen pregled stranke (23. – 55. člen ZPPDFT-1),

– Poglobljen pregled (59. – 63. člen ZPPDFT-1), (Müller, 2017, str. 104).

Omenjene tri preglede strank vam bomo v nadaljevanju tudi opisali. Pregled stranke opravi računovodska služba na podlagi 17. člena ZPPDFT-1, v primeru, da računovodska služba podpiše poslovno razmerje s stranko z negotovimi predhodno pridobljenimi podatki o stranki, z nejasno lastniško strukturo, pri vsaki transakciji ki je višja od 15.000 EUR in vedno, ko za transakcijo ali stranko obstaja sum pranja denarja ali financiranja terorizma (Müller, 2017, str. 104)

Spodaj je prikazana tabela, ki prikazuje vrsto pregleda stranke glede na ocenjeno stopnjo tveganja.

Tabela 5: Pregled stranke glede na ocenjeno stopnjo tveganja

Vrsta tveganja	Pregled stranke	Spremljanje
Neznatno tveganje	Poenostavljen pregled stranke	Letno
Visoko tveganje	Običajen pregled stranke	Mesečno
Izredno visoko tveganje	Poglobljeni pregled stranke	Mesečno

Vir: Slapnik & Dvoršek (2010).

5.2.1 Poenostavljen pregled stranke

Takšen pregled računovodske službe in ostali zavezanci lahko opravijo kadar ima stranka ali njena storitev oziroma transakcija oceno tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma zelo nizko. Poenostavljen pregled je po izvedbi in postopku podoben običajnemu pregledu, vendar je pri poenostavljenem pregledu zavezancu potrebno pridobiti manj podatkov in ga tako tudi hitreje opravi. Pri poenostavljenem pregledu stranke je potrebno pregledati podatke, ki se nanašajo na stranko, sklenjeno poslovno razmerje ali transakcijo ter podatke o osebi, ki je pooblaščen, da zastopa stranko (Müller, 2017, str. 104).

5.2.2 Običajen pregled stranke

Pri običajnem pregledu stranke se v največji meri preverja in ugotavlja istovetnost stranke. Razišče se tudi dejanske lastnike stranke (ko je stranka pravna oseba). Prav tako pa se pri običajnem pregledu preveri podatke o vrsti in namenu poslovnega razmerja. Računovodska služba kontrolira istovetnost fizične osebe s pregledom veljavnega osebnega dokumenta ob prisotnosti stranke. Pri pravni osebi pa se istovetnost stranke ugotavlja z pogledom v izpis sodnega registra ali kakšnega drugega javnega registra, ki ga predloži zastopnik stranke. Zavezanec istovetnost lahko preveri tudi direktno z vpogledom v javni register, vendar mora pri tem na izpis javnega registra zapisati osebo, ki je izvedla vpogled ter datum vpogleda. Dokumentacija, ki jo zavezanec prejme s strani stranke, ne sme biti starejša od treh mesecev.

Na podlagi identifikacije pravega lastnika pravne osebe se najde točno določeno fizično osebo, ki je tudi lastnik pravne osebe. Dokler se te osebe ne da identificirati, postopek ugotavljanja dejanskega lastnika pravne osebe ni dokončan (Müller, 2017, str. 104).

5.2.3 Poglobljeni pregled stranke

Kot smo že omenili, se poglobljeni pregled stranke izvaja, kadar za njo velja izredno visoko tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma. Takšen pregled se naredi tudi v primeru, da je stranka ali transakcija povezana s tretjo državo, ki ima visoko oceno tveganja (63. člen ZPPDFT-1). Poglobljen pregled se izvede tudi v primeru, kadar stranka sklepa posle s politično izpostavljeno osebo (61. člen ZPPDFT-1). Pri poglobljenem pregledu mora računovodska služba, ki želi skleniti poslovno razmerje s stranko in ima stranka oceno visokega tveganja, izvesti poleg običajnega pregleda tudi dodatne ukrepe, kot meni tudi Müller (2017, str.104):

- podrobneje pregledati dejavnost stranke in pogosteje posodabljeni podatke o istovetnosti stranke in njenem pravem lastniku,
- podrobneje raziskati namen in vrsto poslovnega razmerja ali transakcije,
- raziskati podatke o izvoru sredstev in premoženja, ki so vključena v poslovno razmerje ali transakcijo,
- v primeru, da zaposleni sklepa poslovno razmerje s stranko, mora s strani nadrejenega imeti tudi ustrezno pisno dovoljenje,
- obveznost izvajanja pregleda nad transakcijami in ostalimi poslovnimi aktivnostmi tudi po sklenitvi poslovanja z stranko.

V primeru, ko gre za politično izpostavljeno osebo, pa mora računovodska služba poiskati tudi podatke o premoženjskem stanju osebe in izvoru sredstev, ki so vključena v obravnavano poslovno razmerje. Te podatke računovodska služba pridobi na podlagi listin in ostalih dokumentov, ki jim jih priskrbi stranka. Kadar teh podatkov ni moč pridobiti, mora računovodska služba pridobiti pisno izjavo stranke (Müller, 2017, str. 104).

Računovodske službe izvajajo vse tri vrste pregledov na podlagi treh vprašalnikov, ki se razlikujejo glede na vrsto pregleda. Pred sklenitvijo posla računovodska služba vprašalnik poda stranki, ta pa ga izpolni in z vrnjenim vprašalnikom predstavi tudi vse potrebne dokaze (osebni dokument, izpis iz sodnega registra, podatki o pravem lastniku,...). Računovodska služba mora v vprašalnik dodati tudi izjavi, da stranka s svojim podpisom jamči za pravilnost podatkov na vprašalniku, ter da se strinja, da lahko računovodja uporabi njene podatke iz vprašalnika za preiskave oziroma preglede, ki so v skladu z ZPPDFT-1 (Müller, 2017, str. 104).

5.2.4 Ugotavljanje dejanskih lastnikov

V pregledih stranke je potrebno tudi preveriti lastniško strukturo obravnavane stranke, z namenom odkritja dejanskih oziroma pravih lastnikov. Dejanski lastnik je torej fizična oseba, ki je lahko lastnik obravnavane stranke ali pa stranko nadzira oziroma drugače obvladuje. Dejanski lastnik je tudi oseba, v imenu katere se določena transakcija izvaja (UPPD, 2018b, str. 1).

5.2.4.1 Postopek ugotavljanja dejanskih oziroma pravih lastnikov

Podatke potrebne za ugotavljanje dejanskih lastnikov računovodske službe pridobijo z originalnimi ali overjenimi izpisi iz sodnega oziroma katerega koli drugega primerne javnega registra. Računovodskim službam zahtevane podatke predloži zakoniti zastopnik stranke ali njegov pooblaščenec, zoper katere se izvaja ugotavljanje dejanskih lastnikov. Predloženi podatki ne smejo biti starejši od treh mesecev. Starejše podatke lahko predložijo le tiste stranke, katere samostojno opravljajo svojo dejavnost (odvetniki, notarji, poklicni športniki...), saj tem strankam pristojna ministerstva izdajajo dovoljenja v obliki odločb le enkrat in so veljavne do preklica. Omenjene stranke tako računovodskim službam predložijo prejeto odločbo s starejšim datumom ter izpisek iz AJPES-ovega registra z dejanskim tekočim datumom. Podatke o dejanskih lastnikih pa lahko računovodske službe pridobijo tudi z neposrednim vpogledom v sodni ali v kateri koli drug primeren javni register. V primeru neposrednega vpogleda v javni register je potrebno tudi preveriti naravo in namen registra, v katerem računovodske službe iščejo podatke (Kastelic, 2012, str. 27).

5.3 Poročanje podatkov Uradu za preprečevanje pranja denarja

Računovodske službe morajo UPPD-ju poročati o vsaki gotovinski transakciji, katere znesek presega 15.000 EUR. Poročati morajo tudi o strankah, za katere obstaja upravičen sum pranja denarja in financiranja terorizma, kar predpisuje tudi ZPPDFT-1 v 68. in 69. členu. Najbolje je, da se poročanje izvede, še preden je sumljiva transakcija izvedena. Računovodska služba mora ob vseh potrebnih podatkih navesti tudi oceno, kdaj naj bi bila transakcija izvedena. Sumljivo transakcijo je potrebno prijaviti ne glede na to, ali je ta kasneje tudi dejansko izvedena (Müller, 2017, str. 105).

ZPPDFT-1 vsebuje tudi posebno določbo, na podlagi katere morajo računovodje sporočiti uradu podatke o stranki v primeru, da stranka želi nasvet s področja pranja denarja ali financiranja terorizma. Takšno poročanje je potrebno izvesti najkasneje v treh dneh po tem, ko je stranka pri računovodji iskala nasvet (Müller, 2017, str. 105).

Računovodske službe in ostali zavezanci zahtevane podatke oddajo uradu preko spletnega obrazca. Pred oddajo pa je potrebna registracija pri uradu (Müller, 2017, str. 105).

Računovodske službe izvajajo preverjanje sumljivosti stranke, transakcije ali poslovnega razmerja na podlagi kriterijev sumljivosti, ki so navedeni na seznamu indikatorjev. Namen tega seznama je prepoznavanje strank in transakcij, za katere obstaja opravičen sum za pranje denarja ali financiranje terorizma. Seznam indikatorjev je priložen v prilogi 1.

5.3.1 Število odprtih in zaključenih zadev Urada med leti 2010-2016

Spodnjo tabelo prilagam kot zanimivost. V njej so prikazane odprte in zaključene zadeve, katere je UPPD obravnaval zaradi upravičenega suma pranja denarja ali financiranja terorizma.

Tabela 6: Odprte in zaključene zadeve UPPD-ja v letih od 2010 do 2016

Leto	Prejeto	Obvestila	Informacije	Zaključeno v uradu	Zaključeno skupno	Število posredovanih pisnih izdelkov (obvestila/informacije)
2010	233	55	43	109	207	43/34
2011	327	99	58	99	256	84/48
2012	559	175	73	130	378	132/64
2013	600	170	109	156	435	135/83
2014	480	190	124	207	521	157/11
2015	521	259	107	206	572	190/95
2016	449	245	150	123	531	185/128

Vir: UPPD (2017).

Iz tabele lahko razberemo, da je v letu 2016 UPPD prejel in odprl 449 novih zadev. Razvidno je tudi, da je v istem letu zaključil 531 zadev. Zadeve je UPPD zaključil na tri različne načine. 245 zadev je UPPD v obliki 184 pisnih obvestil o sumljivih transakcijah predal naprej v nadaljnjo obravnavo Upravi kriminalistične policije (UKP), Ministrstvu za notranje zadeve, v nekaterih primerih pa tudi državnemu tožilstvu, saj so v teh 245 zadevah ugotovili, da obstajajo utemeljeni razlogi za sum storitve kaznivega dejanja ali financiranja terorizma. 254 zadev tudi predstavlja 56 % delež vseh zaključenih zadev v letu 2016. 150 zadev je UPPD zaključil z 128 pisnimi informacijami, saj so ugotovili da v teh 150 zadevah obstajajo utemeljeni razlogi za sum storitve drugih kaznivih dejanj. Ta dejanja so določena v 102. členu ZPPDFT-1. Na podlagi tega so omenjene zadeve posredovali za to pristojnim organom (FURS, policija). V letu 2016 je s pisnimi informacijami UPPD zaključil 33 % vseh zaključenih zadev. 136 zadev pa je UPPD zaključil in arhiviral, saj pri teh zadevah ni bilo utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja ali pranja denarja oziroma kateregakoli drugega kaznivega dejanja, določenega v 102. členu ZPPDFT-1. Na takšen način je UPPD zaključil 30 % zadev v letu 2016 (UPPD, 2017).

5.4 Zagotovitev varstva, hrambe podatkov in upravljanje predpisanih evidenc

Računovodske službe morajo podatke, ki so bili uporabljeni in pridobljeni v postopkih pregleda, jemati kot poslovno skrivnost. Čeprav računovodsko službo zavezuje tajnost, pa mora podatke pridobljene iz pregledov na zahtevo urada, sodišča ali katerega drugega nosilca pooblastil (126. člen ZPPDFT-1), z njimi deliti. Omenjene podatke mora računovodska služba hraniti najmanj 10 let po končanju poslovnega razmerja ali 10 let po zaključeni transakciji. Računovodske službe hranijo podatke in ostalo dokumentacijo o pooblaščenih, usposabljanju zaposlenih, izvajanju notranje kontrole in dokumente o upravljanju z tveganji vsaj 4 leta po imenovanju pooblaščenca in po opravljanju usposabljanja zaposlenih. Računovodske službe morajo po zahtevi 136. člena ZPPDFT-1 voditi tudi dve evidenci. Evidenco podatkov o strankah, transakcijah in poslovnih razmerjih, ter evidenco podatkov, ki so jih predali naprej uradu. Vsebina teh evidenc je opredeljena v 137. členu ZPPDFT-1.

5.5 Redno strokovno usposabljanje zaposlenih in notranja kontrola

Obvezno redno usposabljanje in izobraževanje zaposlenih v računovodskem servisu je zahtevano v 80. členu ZPPDFT-1. Pri izobraževanju mora vodja računovodske službe zaposlenim predstaviti notranje akte, ki so veljavni na področju pranja denarja in financiranja terorizma. Najbolj pomembno je, da so zaposlenim jasni postopki ocene tveganj stranke ter tudi postopki pregleda stranke. Zaposleni morajo imeti tolikšno znanje iz obravnavanega področja, da lahko na podlagi navodil in notranjih aktov identificirajo sumljive stranke ter transakcije in jih ocenijo, ali za njih obstaja sum pranja denarja ali financiranje terorizma. Računovodska služba mora vsakoletni program usposabljanja urediti najkasneje do marca v tekočem letu (Müller, 2017, str. 105).

Kakor smo omenili v prejšnjih poglavjih, morajo računovodske službe z več kot štirimi zaposlenimi vzpostaviti notranjo kontrolno. Z izvajanjem notranje kontrole preverijo, ali se postopki in zahtevane naloge izvajajo skladno z notranjimi akti in z zahtevami ZPPDF-1. Po mnenju RFR morajo računovodske službe z manj kot štirimi zaposlenimi opravljati notranjo kontrolno vsaj enkrat letno, oziroma na področjih za katere menijo da so bolj tvegana tudi večkrat letno (Müller, 2017, str. 105).

5.6 Imenovanje pooblaščenca in njegove namestnike

Računovodske službe z več kot štirimi zaposlenimi morajo imenovati pooblaščenca osebo ali namestnike pooblaščenca osebe, kar je tudi določeno v 76. členu ZPPDFT-1. Pooblaščenca in namestniki pooblaščenca morajo imeti s strani računovodske službe zagotovljen dostop do podatkov, zagotovitev ustreznih kadrov, delovnih prostorov, informacijske tehnologije ter izobraževanja. Podatke o pooblaščenca osebi in namestniku pooblaščenca mora vodja

računovodske službe javiti uradu v 15 dneh od njegovega imenovanja (Müller, 2017, str. 105).

SKLEP

Področji pranja denarja in financiranja terorizma spadata med kriminalni dejanji, kateri sta razširjeni skoraj po vsem svetu. Izvajanje pranja denarja in financiranja terorizma v neki državi, negativno vplivata tako na njeno gospodarstvo kot tudi politiko. Zaradi tega se države na mednarodni in nacionalni ravni sovpadajo z omenjeno problematiko. Tudi Slovenija pri vsem tem ni izjema, saj je kljub vsem postopkom za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma slednje še vedno prisotno. V Sloveniji v glavnem področje preprečevanja pranja in financiranja terorizma pokrivata ZPPDFT-1, ki je v skladu z najnovejšo evropsko direktivo na tem področju Direktivo 2015/849/EU, in UPPD. Da sta pranje denarja in financiranje terorizma prisotna tudi v Sloveniji je razvidno tudi po obravnavanih zadevah UPPD-ja, ki so prikazane v tabeli št. 6. Iz tabele lahko povzamemo, da je UPPD od leta 2010 do leta 2016 obravnaval skupaj 3.169 zadev. Največ zadev, kar 600, je UPPD obravnaval v letu 2013. V zadnjih letih pa se številka obravnavanih zadev giblje okoli številke 500.

V večjemu delu zaključnega dela je predstavljen postopek ugotavljanja pranja denarja in financiranja terorizma v Sloveniji na primeru računovodskih služb. Potrebno je poudariti, da je postopek, kar dolg vendar je ob pravilnem izvajanju tudi zelo učinkovit. Postopek se izvaja v skladu z ZPPDFT-1 in je sestavljen iz številnih korakov. Računovodske službe morajo v postopku najprej izdelati oceno tveganje določene stranke ali transakcije. Sumljive stranke ali transakcije računovodske službe lahko poiščejo s pomočjo seznama indikatorjev za prepoznavanje sumljivih strank in transakcij. V primeru suma pranja denarja določene stranke, računovodske službe nato na podlagi že prej izvedene ocene tveganj izvedejo ustrezen pregled stranke. Podatke o strankah, za katere računovodske službe sumijo, da izvajajo pranje denarja ali financiranje terorizma, morajo sporočiti UPPD-ju. Prav tako morajo UPPD-ju sporočiti vsako transakcijo, ki presega 15.000 EUR. Računovodske službe morajo v skladu ZPPDFT-1 tudi skrbeti za varstvo in hrambo podatkov in upravljanje evidenc ter za redno strokovno usposabljanje zaposlenih v računovodski službi. V primeru, da ima računovodska služba več kot 4 zaposlene pa mora imeti računovodska služba tudi vzpostavljene notranje kontrole in imenovanega pooblaščenca ter njegovega namestnika.

LITERATURA IN VIRI

1. ATVP – Agencija za trg vrednostnih papirjev. (2010, 15. september). *Smernice za preprečevanje pranje denarja in financiranja terorizma*. Pridobljeno 13. maja 2018 iz https://www.kd-skladi.si/ow_document_reader.php?documentID=2863&filename=Smernice+za+preprecevanje+pranja+denarja.pdf&fundCode=GALILEO

2. Bartczak, K. & Garcés de los Fayos, F. (2018, maj). Evropski gospodarski prostor (EGP), Švica in severne države. Pridobljeno 13. maja 2018 iz http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/sl/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.5.3.html
3. INL – Bureau of international narcotics and law enforcement affairs. (2004, 1. marec). *Money Laundering and Terrorist Financing: A Global Threat*. Pridobljeno 29. aprila 2018 iz <https://www.state.gov/j/inl/rls/nrcrpt/2003/vol2/html/29843.htm>
4. FINTRAC – Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada. (2015a, 30. maj). *What is money laundering?* Pridobljeno 28. aprila 2018 iz <http://www.fintrac-canafe.gc.ca/fintrac-canafe/definitions/money-argent-eng.asp>
5. FINTRAC – Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada. (2015b, 30. maj). *What is terrorist financing?* Pridobljeno 28. aprila 2018 iz www.fintrac-canafe.gc.ca/fintrac-canafe/definitions/terrorist-terroriste-eng.asp
6. Glojnarich, B. (2016, december). Bistvene novosti novega Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma. Pridobljeno 4. maja 2018 iz <https://www.bsi.si/placila-in-infrastruktura/nacionalni-svet-za-placila/e-novice/e-novice-nacionalnega-sveta-za-placila-december-2016/bistvene-novosti-novega-zakona-o-preprecevanju-pranja-denarja-in-financiranja-terorizma>
7. Hörnqvist, M. (2017). Sovereign Display and Fiscal Techniques: Some Notes on Recent Strategies to Counteract Money Laundering and Terrorist Financing. *Vanderbilt Journal of Transnational Law*, 50, 954-960.
8. Informacijski urad Sveta Evrope v Republiki Sloveniji. (1993, 23. november). *141 Konvencija o pranju, odkrivanju, zasegu in zablembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem*. Pridobljeno 4. maja 2018 iz www.svetevroepe.si/sl/dokumenti_in_publicacije/konvencije/141/index.html
9. Informacijski urad Sveta Evrope v Republiki Sloveniji. (2006, 19. maj). *196 Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju terorizma*. Pridobljeno 4. maja 2018 iz www.svetevroepe.si/sl/dokumenti_in_publicacije/konvencije/196/index.html
10. Investopedia, LLC. (brez datuma). *What methods are used to launder money?* Pridobljeno 28. aprila 2018 iz <https://www.investopedia.com/ask/answers/022015/what-methods-are-used-launder-money.asp>
11. Kastelic, M. (2012). *Ugotavljanje dejanskih lastnikov po Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT) v Sloveniji na področju bančništva* (diplomsko delo). Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
12. Legaro d.o.o. (2016). *Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1)*. Pridobljeno 4. maja 2018 iz <https://www.racunovodstvo.net/zakonodaja/predpis/10742/zakon-o-preprecevanju-pranja-denarja-in-financiranja-terorizma-zppdft-1>
13. Müller, M. (2017). Kaj prinaša novi Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma. *IKS*, 12/17, 102-107.

14. Muženič, D. (2009, 27. november). *Posvet o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma* [PowerPoint]. Pridobljeno 30. aprila 2018 iz <https://www.gzs.si/pripone/oei47460d25511.ppt>
15. Rajčević Lah, M. (2016). Pranje denarja kot »politični delikt«. *Odvetnik*, 3(76), 23-16.
16. Salim Allana, M. (2013, 11. november). What is the most basic difference between terrorist financing and money laundering? Pridobljeno 5. maja 2018 iz <https://www.bayt.com/en/specialties/q/45394/what-is-the-most-basic-difference-between-terrorist-financing-and-money-laundering/>
17. Slapnik, M. & Dvoršek, A. (2010). *Strategija preprečevanje pranja denarja*. Pridobljeno 7. maja 2018 iz https://www.fvv.um.si/dv2010/zbornik/kriminalisticne_in_forenzicne_preiskave/Slapnik_Dvorsek.doc.pdf
18. Šeme Hočvar, V. (2007). *Pranje denarja: učinkovito odkrivanje in preprečevanje*. Ljubljana: GV založba.
19. UPPD – Urad RS za preprečevanje pranja denarja. (2010, 14. december). *Smernice za izvajanje Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma za pravne in fizične osebe, ki opravljajo posel v zvezi z dejavnostjo računovodskih storitev*. Pridobljeno 28. aprila 2018 iz http://www.uppd.gov.si/fileadmin/uppd.gov.si/pageuploads/zakonodaja/Smernice_ZPPDFT_rac_stor.pdf
20. UPPD – Urad RS za preprečevanje pranja denarja. (2016, 8. november). *Posodobljeno poročilo o izvedbi nacionalne ocene tveganja Republike Slovenije za pranje denarja in financiranje terorizma s podatki za leti 2015 in 2015*. Pridobljeno 12. maja 2018 iz http://www.uppd.gov.si/fileadmin/uppd.gov.si/pageuploads/dokumenti/NOT_posodobitev_2014_2015.pdf
21. UPPD – Urad RS za preprečevanje pranja denarja. (2017, 1. december). *Poročilo o delu urada RS za preprečevanje pranja denarja za leto 106*. Pridobljeno 12. maja 2018 iz http://www.uppd.gov.si/fileadmin/uppd.gov.si/pageuploads/deloUrada/letno_porocilo_2016.pdf
22. UPPD – Urad RS za preprečevanje pranja denarja. (2018a, 13. februar). *Ugotavljanje dejanskega lastnika stranke in vpis v register dejanskih lastnikov*. Pridobljeno 12. maja 2018 iz http://www.uppd.gov.si/fileadmin/uppd.gov.si/pageuploads/ZPPDFT-1/mnenja_urada_RDL_ZPPDFT1_objava_13.2.2018.pdf
23. UPPD – Urad RS za preprečevanje pranja denarja. (2018b). *ZPPDFT-1*. Pridobljeno 12. maja 2018 iz http://www.uppd.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/zppdft_1/
24. Ževart, T. (2002). *Pranje denarja: Pravne dimenzije in ocena obsega* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

PRILOGE

Priloga 1: Seznam indikatorjev, s katerimi se prepoznava sumljive stranke in transakcije

Seznam indikatorjev s katerimi se prepoznava sumljive stranke in transakcije na področju pranja denarja in jih navaja UPPD (2010).

Indikatorji, ki se nanašajo na stranko:

- Stranka se odloči ustanoviti ali dokapitalizirati podjetje brez ekonomskega razloga.
- Stranka ne odpre poslovnega računa po pretečeni dobi enega leta od vpisa v Sodni register brez da bi za to navedla utemeljen razlog za takšno dejanje.
- Stranka vodi ali odpre več računov preko katerih tudi posluje ter računi niso prikazani v bilancah.
- Stranka nima zaposlenih delavcev, kar je lahko glede na dejavnost katero opravlja zelo čudno.
- Stranka ne ve točno kje je njena poslovna dokumentacija.
- Stranka hitro in brez utemeljitev zamenja osebe, katere opravljajo računovodske storitve za stranko.
- Stranka prosi, da računovodja za stranko opravi transakcijo za svoj račun in v svojem imenu, kar je nasprotje poslovni praksi.
- Prekinitev pogodbe med računovodsko službo in stranko zaradi izdanih zahtev za pojasnila o določenih transakcijah.
- Stranka prihaja iz držav katere ne upoštevajo standardov na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, ali pa iz držav, ki se znane po proizvodni in prodaji mamil ter držav katere se smatra kot davčne oaze (UPPD, 2010).

Indikatorji, ki se nanašajo na transakcijo ali premoženje:

- Ogromna nihanja v prihodkih ali pa glede na dejavnost stranke neobičajno zelo visoki prihodki glede na odhodke.
- Enkratni prihodek, ki je za faktor 10 večji od povprečne enomesečne realizacije preteklega leta iste dejavnosti, brez da bi prišlo do razširitve te dejavnosti (brez novih zaposlitev, enaki poslovni prostori).
- Neobičajni odpisi terjatev ali obveznosti, ki so večji od 10 % sredstev stranke.
- Prilivi ali odlivi iz ter na račune, ki so odprti v tujini, stranka pa tam nima nobenega poslovnega partnerja.
- Večkratna nepojasnjena plačila povezanim družbam ali fizičnim osebam.
- Veliko število opravljenih transakcij, katerih znesek je še pod mejo, da ni potrebna identifikacija.
- Gotovinske transakcije, ki so v zneskih pravno pod mejo za katero je potrebno sporočanje transakcij uradu.
- Neobičajno predčasno odplačevanje posojil ali kreditov.

- Dajanje posojil delničarjem ali zaposlenim v nasprotju s predpisi.
- Plačila za več storitev kot jih je mogoče dokazati, da so bile resnično opravljene.
- Transakcije brez ali s pomanjkljivimi dokazili (UPPD, 2010).

Seznam indikatorjev s katerimi se prepoznava sumljive transakcije s področja financiranja terorizma in jih navaja Urad RS za preprečevanje pranja denarja (2010).

Indikatorji v povezavi z računom:

- Račun ima za poslovanje pooblaščenih večje število oseb katere niso v sorodstvenem razmerju.
- Račun je odprt za pravno osebo z enakim naslovom kot ga ima druga pravna oseba ter je za poslovanje obeh pravnih oseb pooblaščen ista fizična oseba.
- Fizična oseba ima odprtih več računov na katere prejema nakazila v manjših zneskih.
- Račun je odprt s strani pravne ali fizične osebe, ki podpira cilje in način delovanje teroristične organizacije, ali pa je celo vanjo.

Indikatorji v povezavi s sklenitvijo poslovnega razmerja:

- Poslovno razmerje se sklepa za pravno osebo, z istim naslovom kot druga pravna oseba ter je za poslovanje obeh pravnih oseb pooblaščen ista fizična oseba.
- Fizična oseba sklene več poslovnih razmerij s katerimi opravi več manjših poslov.
- Poslovno razmerje je sklenjeno s strani fizične ali pravne osebe, ki podpira cilje in način delovanja teroristične organizacije ali pa je vključena v delovanje teroristične organizacije

Indikatorji v povezavi z stranko:

- Stranka vstopa v poslovno razmerje katero ni v skladu z strankinimi cilji.
- Ne obstaja povezava med opravljenimi posli in dejavnostjo stranke.
- Izjave stranke in podatki so v postopki identifikacije napačni ali zavajajoči.
- Pravna oseba ima veliko število pooblaščenih oseb za sklepanje poslov.
- Stranka prihaja iz držav ali ozemelj, kjer je financiranje terorizma in sam terorizem razvit ali pa močno podprt s strani prebivalstva.
- Stranka je na seznamu Varnostnega sveta Združenih narodov ali na seznamu EU in za stranko zaradi tega veljajo omejevalni ukrepi (prepoved imetja in razpolagana s finančnimi sredstvi).

Indikatorji v povezavi s transakcijo:

- Ista oseba opravi večje število transakcij v isti podružnici z jasnim namenom uporabe različnih blagajnikov.
- Polog gotovine v neznanem zneski, ki se po štetju položi na bančni račun v tako majhnih zneskih, da za njih ni potrebna identifikacija ali poročanje.
- Uporaba produktov, za katere se plačuje visoka provizija (npr. Western Union, Money Gram).
- Stranka transakcije opravlja z vrednostnimi papirji, čeki,..., ki vsebujejo neformalne zapise, znake,...

Indikatorji v povezavi z neprofitnimi organizacijami:

- Neprofitna organizacija letnih poročil pristojnim državnim organom ne oddaja.
- Velika količina uporabljenih sredstev za razne stroške, ki niso povezani z dejavnostjo neprofitne organizacije.
- Neprofitna organizacija nima načrta pridobivanja ali doniranja oz. porabe sredstev.
- Neprofitna organizacija nima dokumentiranih splošnih administrativnih zadev ter dokumentov o sprejetih odločitvah in politiki delovanja.
- Neprofitna organizacija nima nobenega načina ali postopka za preverjanje ali je donacija dosegla pravega uporabnika ali pravi namen.
- Velik delež donacij neprofitne organizacije prihaja iz tujih držav ali pa gre v tuje države.
- Neprofitna organizacija ima visoke zneske donacij od nekega posameznika.
- Donacije neprofitne organizacije gredo v roke ozke skupine posameznikov.
- Finančne aktivnosti neprofitne organizacije so v nasprotju z cilji, zaradi katerih je bila neprofitna organizacija ustanovljena.
- Neprofitna organizacija donira sredstva v države ali ozemlja, katera so znana po terorizmu ali njegovem financiranju.
- Neprofitna organizacija veliko število transakcij opravi v gotovini.
- Velik del finančnih sredstev neprofitne organizacije je shranjen v priročni blagajni.
- Neprofitne organizacije so razpršene na račune različnih fizičnih oseb.